

«Основы социального партнерства». Основной акцент сделан на освещении потенциала проблемных задач и целесообразности разработки профессионально ориентированных проблемных ситуаций при обучении будущих специалистов социальной сферы.

Ключевые слова: проблемные задания, проблемные ситуации, готовность к решению конфликтов, социальная сфера, профессиональная подготовка.

S.M. KALAU. THE USE OF PROBLEMATIC SITUATIONS AND TASKS DURING THE FORMATION OF FUTURE SPECIALISTS OF SOCIAL SPHERE READINESS FOR THE RESOLVING OF PROFESSIONAL CONFLICTS

The article focuses on the necessity to increase the level of readiness of future social workers and of social pedagogues to the resolving of professional conflicts. The peculiarities of the use of problem learning during the professional training of future bachelors in the process of studying of such discipline as «Social Conflictology» and future masters in the process of studying of such discipline as «Fundamentals of social partnership» were revealed. The main emphasis is on the highlighting of the potential of problem tasks and the expediency of the developing of professionally oriented problem situations during the training of future specialists of social sphere.

Key words: problematic tasks problematic situations, readiness for conflict resolution, social sphere, professional training.

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. В.В. Вербець.

Одержано редакцією 16.05.2017 р.

УДК: [378 + 37. 011. 3]: [371. 13 + 3732]

О.В. КОВАЛЕНКО

УПРАВЛІНСЬКІ СИТУАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІЗАТОРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджена дефінітивна характеристика основних понять за допомогою енциклопедичних і тлумачних словників, довідників. На основі вивчення й аналізу наукових психолого-педагогічних досліджень представлені вимоги до підготовки педагога дошкільного закладу та організатора дошкільної освіти, зокрема. Виокремлені управлінські ситуації як засіб підготовки організаторів дошкільної освіти до професійної діяльності та формування їх правової компетентності. Окреслена актуальність досліджуваної проблеми з огляду розбудови освіти в Україні.

Ключові слова: організатори дошкільної освіти, підготовка до діяльності, професійна діяльність, управлінські ситуації.

Оволодіння студентами знаннями з різних напрямів управлінської діяльності в дошкільній освіті, прийомами опрацювання нормативно-правових документів та використання їх у повсякденній роботі, прийомами спілкування з членами колективу, батьками вихованців, представниками громадськості, прийомами організації і проведення різних методичних заходів, вивчення, аналізу і узагальнення кращого досвіду роботи, прийомами вивчення і аналізу освітньої роботи з дітьми та співпраці з батьками вихованців в ДНЗ, прийомами підтримки і вивіщення авторитету дошкільної освіти загалом і працівників дошкільних закладів, зокрема, вміннями орієнтуватися у складних управлінських ситуаціях і знаходити з них правильний вихід є першочерговими завданнями професійної підготовки організаторів дошкільної освіти. У сучасних умовах постійного оновлення нормативно-правової бази у сфері освіти, а також інших галузей права, що тісно пов'язані з процесом управління навчальними закладами, перед системою дошкільної освіти постають завдання постійного вдосконалення й систематизації необхідних правових знань і вмінь, які є необхідним елементом професійної діяльності і компетентності управлінських кадрів. Цілеспрямована і планомірна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищих навчальних закладах є основним завданням процесу навчання. Розв'язуючи його, ВНЗи водночас, як зазначає М. Фіцула, досягають і загальної цілі, яка передбачає всебічний розвиток студентів, виховання активних і свідомих громадян України [5, 76].

Метою нашого дослідження було опрацювання основних дефініцій, досліджень науковців з проблеми підготовки майбутніх педагогів і керівників закладів освіти, зокрема у ВНЗ за умови компетентнісного і діяльнісного підходів до процесу навчання, розкриття шляхів використання управлінських ситуацій як засобу підготовки організаторів дошкільної освіти до професійної діяльності.

Наукова ефективність ідеї, справедливо зазначає Л. Ващенко, не може бути доведеною, якщо не з'ясовано суть термінів та не сформульовані положення. Відтак науковець доречно радить звернутись до трьох правил, які обґрунтовані Б. Паскалем: правило дефініцій, яке забороняє приймати двозначні терміни без визначень, а використовувати в дефініціях лише відому (визначену) термінологію; правило аксіом, згідно з яким необхідно виводити в аксіоми лише очевидне; правило доведення, що зобов'язує доводити всі положення, використовуючи лише найбільш очевидні аксіоми чи установлені твердження. При цьому вчена застерігає від зловживання двозначних термінів та ігнорувань мисленнєвих дефініцій, що уточнюють та пояснюють суть [2].

Саме тому на першому етапі ми опрацювали дефінітивну характеристику таких понять дослідження, як: «компетенція», «психологічна компетентність педагога», «правова освіта», «правова компетентність». З цією метою використовувались енциклопедичні і тлумачні словники, енциклопедії, довідники.

Категорію «компетенція» Енциклопедія освіти визначає як відчужену від суб'єкта, наперед задану соціальну норму(вимогу) до освітньої підготовки учня, необхідну для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріплений результат [4, 409-410]. А великий тлумачний словник сучасної української мови

поняття «компетенція» розтлумачує як добру обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи. Результатом набуття компетенції є компетентність, яка на відміну від компетенції передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмета діяльності [3, 560].

Осмислення засадничих питань взаємозв'язку компетенцій і компетентностей, розроблення вимог до компетенцій і їх вимірювання відображено в працях зарубіжних і вітчизняних учених (Д. Равен, А. Хуторський, Н. Бібік, Л. Ващенко, І. Єрмаков, О. Локшина, О. Овчарук, Л. Парашенко, О. Пометун, О. Савченко, С. Трубачова та ін.).

Ряд авторів, зокрема А. Хуторський, виділяють такі види компетенцій: ключові (мета, рівень змісту освіти); загальнопредметні (певні предмети й освітні галузі); предметні (стосуються конкретного змісту). На думку М. Чошанова, компетентність – це принципово нова якість професійної підготовки. Цей термін у більшості випадків вживають чисто інтуїтивно. Частіше ним визначають високий рівень кваліфікації та професіоналізму спеціаліста. Вчений підкреслює, що компетентність як специфічна якість сукупності професійних знань та умінь відбивається в наступному: 1) знання компетентної людини оперативні та мобільні, вони постійно оновлюються; 2) компетентність охоплює як змістовий компонент-знання, так і процесуальний-уміння; 3) компетентність передбачає вміння вибирати оптимальні рішення, аргументувати вибір, тобто мати критичне мислення.

За переконанням Т. Браже структура професійної компетентності спеціаліста визначається не тільки професійними базовими знаннями та вміннями, але й ціннісними орієнтаціями, мотивами його діяльності, розумінням себе та навколишнього світу, стилем стосунків з людьми, його загальною культурою, здатністю до розвитку власного творчого потенціалу. Головними напрямками формування компетентності педагога, на думку Б. Любимова, є: емпатійність, здатність до переживання; повага до дітей, потреба віддати їм своє серце; справжня інтелігентність, духовна культура; високий професіоналізм; потреба у постійній самоосвіті та готовність до неї; фізичне та психічне здоров'я, професійна працездатність.

Наступне поняття, опрацьоване нами, було «психологічна компетентність педагога». Енциклопедія освіти це поняття трактує як органічну складову пед. майстерності, необхідну умову ефективної взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу [4, 749].

Поняття «компетентність» має міждисциплінарний статус і складну структуру. Найбільш повно проблема формування професійної компетентності вихователя дітей дошкільного віку розкрита у дослідженні Г. Беленької. Нею доведено, що специфіка структури професійної компетентності вихователя дошкільного закладу полягає у тому, що вона складається з характеристик особистісних якостей людини. Для цілого ряду професій вони не являються провідними за наявності у спеціаліста знань, умінь, відповідальності. Для вихователя ж особистісні характеристики являються навіть більш значущими, ніж його знання, уміння, навички [1, 14]. Окрім того, Г. Беленькою відмічено, що вихователю притаманні всі риси педагогічної діяльності, але з особливим забарвленням, оскільки вихователь виховує і навчає дітей раннього і дошкільного віку. Перш за все, це усвідомлення найвищої відповідальності за щасливе дитинство дошкільника та його долю. Серед інших якостей – високий рівень розвитку емпатії, емоційна врівноваженість, творча уява, душевна щедрість тощо. Одна з особливостей роботи вихователя дошкільнят полягає у великому навантаженні на його психофізіологічну сферу. Тому до професійно значимих якостей педагога-дошкільника дослідниця відносить високу працездатність, витримку, урівноваженість, психологічну і педагогічну культуру.

Компетентність керівника навчального закладу як його готовність до управління процесом навчання у школі розглядає В. Бондар, виділяючи структуру компетентності (теоретична та процесуальна готовність). Структура професійної компетентності вихователя-методиста ДНЗ, на думку К. Крутій, складається з трьох груп показників діяльності: професійно-діяльнісної, психологічно-особистісної та результативної. Н. Денисенко були розроблені показники професійної компетентності педагогів ДНЗ за рівнями їхньої педагогічної майстерності.

В. Андреев підкреслює, що будь-яка компетенція починається зі слова «вміти», оскільки основою будь-якої компетенції є уміння. Однак важливі не тільки уміння, але і знання, здібності, що відповідають цій компетенції, особистісні якості.

Наступна дефініція, опрацьована нами – «правова компетентність» і «правова освіта». Враховуючи існуючі наукові напрацювання у питанні підготовки управлінських кадрів та перспективний педагогічний досвід, правову компетентність керівника навчального закладу визначено як: високий ступінь володіння правом у конкретній професійно-педагогічній практичній діяльності, знання законів і підзаконних актів, джерел права, на які він повинен спиратися, реалізуючи управлінську діяльність, розуміння принципів права учасників педагогічного процесу і способів правового регулювання їхніх відносин, ставлення до права як до невід'ємної складової професійної діяльності, здатність захищати і впроваджувати правові відносини в управлінській діяльності у суворій відповідності з правовими й розпорядчими принципами законності.

До основних складових правової компетентності відносяться: правова освіченість як сукупність знань з проблем права; правова спрямованість, що зумовлює потребу постійно отримувати, розширювати арсенал педагогічних засобів розв'язання правових проблем; правова готовність як наявність умінь доцільного вирішення конкретних правових питань.

Однак, говорити про правову компетентність, не розібравшись у понятті правової освіти неможливо. На нинішньому етапі розвитку держави і суспільства правова освіта, зазначено у Енциклопедії освіти, здійснюється відповідно системі та демократичному правовому суспільству. В останні роки поняття компетенції вийшло на загальнодидактичний і методологічний рівні. Це пов'язано з його системно-практичними функціями та інтеграційною роллю в освіті. Посилення уваги до проблеми компетенції зумовлене також рекомендаціями Ради Європи, які стосуються оновлення освіти, її наближення до замовлення суспільства [4, 702].

Слід зазначити, що на відміну від західноєвропейської та північноамериканської правової традиції, де правове виховання у великій мірі орієнтувалось на виховання члена громадянського суспільства (Л. Альтюссер,

П. Гамарра, В. Ньювелл, Ж. Епін та ін.), за часів Радянського Союзу акцент робився на виховання у громадянина законотворчості (А. Долгова, Г. Єфремова, В. Камінська, А. Коротун, В. Кудрявцев, Н. Носкова, О. Панова, А. Ратінов та ін.).

Виявлено, що в сучасній науково-педагогічній, юридичній літературі проблема формування правової компетентності педагогів та керівників навчальних закладів розроблена недостатньо. Лише в останні роки з'явилися дослідження, у яких висвітлена проблема формування правової компетентності педагогів і керівників закладів освіти (О. Бекетова, В. Зверєва, І. Зимня, А. Кац, В. Лізінський, В. Олійник, О. Певцова, М. Потапашник, Т. Шамова та ін.). Під компетенціями ряд дослідників розуміють готовність та здібність доцільно діяти у відповідності з вимогами справи, методично організовано та самостійно вирішувати завдання і долати труднощі, а також адекватно оцінювати результати своєї діяльності.

Таким чином, у поняття компетенції входять поняття «здібність» та «готовність». Під здібністю частіше за все розуміють уміння здійснювати якісь дії або ж індивідуальну схильність до певного виду діяльності. Поняттю «готовність» більшою мірою, на нашу думку, притаманний процесуальний (діяльнісний) компонент «підготовлений до використання». Крім того, готовність передбачає мотивованість особи. В цілому, здібність і готовність визначають успіх у професійній діяльності.

Формування компетентності у майбутніх організаторів дошкільної освіти є результатом їх підготовки в педагогічному навчальному закладі, постійної колосальної роботи над собою тощо. Для багатьох організаторів дошкільної освіти, педагогів-практиків характерний низький рівень сформованості правової поведінки та правової компетентності, що значною мірою, на нашу думку, є породженням традиційного вузівського навчання. Ряд дослідників визначають, що основною моделлю, за якою здійснюється підготовка педагогів та організаторів дошкільної освіти, зокрема, і яка найбільше усталилась у практиці педагогічних коледжів, інститутів та університетів, є навчально-дисциплінарна модель.

Практика побудови навчально-виховного процесу за такою моделлю призвела до наслідків, які психологи назвали «ефектом завченої безпомічності». Цей ефект виникає в розпорядку життя дитини, а згодом і дорослої людини, який чітко планується, виконується і контролюється, що зумовлено тим, що основною метою педагога виступає виконання програми і плану. Суть «ефекту завченої безпомічності» полягає в тому, що дитина, а потім і доросла людина раз по раз переконується, що вона не може змінити ситуацію, вибирати, не може своєю активністю вплинути на хід подій і, в решті решт, перестає виявляти цю активність, досліджувати, пробувати, експериментувати, запитувати, відмовляється від пошуку, тобто втрачає ті риси, які є психологічно закономірними. Основні риси, яких набуває спочатку дитина, а з роками зріла людина – слухатись і виконувати. Соціально-психологічним наслідком «ефектом завченої безпомічності» стає втрата дітьми та дорослими почуття впевненості, віри в себе, життєрадісності, навіть почуття власної гідності і творчого начала. У цьому психологи вбачають коріння майбутньої пасивності чи агресивності як в особистому, так і в родинному, в суспільному, професійному житті, безвідповідальності, байдужості і в цілому низької громадянської і психолого-етичної культури.

З метою запобігання такого становища ряд дослідників радять докорінно змінити взаємодію викладачів зі студентами. Щодо форм організації навчально-виховного процесу, то найбільш ефективними є використання дискусій, розв'язання проблемних ситуацій, дидактичних та ділових ігор, методу проектів тощо. А найголовніше, на нашу думку, полягає у зміні самої атмосфери у ВНЗ, за якої відбувається вільне спілкування, обмін думками, досвідом, певними напрацюваннями всіх учасників процесу професійного зростання, розвиток рефлексивного мислення, підтримка їх креативності. Чимало зроблено щодо цього і у Педагогічному інституті нашого Університету.

У організації навчального процесу перевага надається активним методам і формам навчання, інтегративному підходу. Важлива роль у виборі таких форм організації навчання студентів – майбутніх вихователів дошкільнят, організаторів дошкільної освіти, – належить технологіям, що допомагають студенту відчувати себе суб'єктом навчання, відійти від монологізованих форм навчання, підтримувати прагнення до творчого самовдосконалення, культивувати дух успішності у розв'язанні завдань різного рівня складності. Фахові дисципліни змістовно і організаційно спрямовані на реалізацію у професійній підготовці майбутнього вихователя та організатора професійної позиції «не над, а разом з дітьми». Доволі широко представлена означена проблема і у позааудиторний час: підготовка ІНДЗ, розробка студентами проектів, підготовка творчих завдань для організаційно-методичної та інспекторсько-методичної практик, участь у пошуковій та дослідницькій діяльності в рамках роботи СНТ тощо.

Змістом роботи наступного етапу нашого дослідження було представлення досвіду роботи щодо використання управлінських ситуацій у підготовці організаторів дошкільної освіти до професійної діяльності. Розроблення їх і використання у навчальному процесі розпочалось кілька років тому з ініціативи Жильцова О.Б., к. п. н., доцента, проректора з науково-методичної та навчальної роботи. Управлінські ситуації охоплюють різні напрями діяльності дошкільного навчального закладу, а саме: організацію методичної роботи з членами колективу, організацію роботи щодо вивчення і аналізу освітньої роботи з дітьми та співпраці з батьками вихованців, організацію харчування та медичного обслуговування дітей в дошкільному навчальному закладі, питання збереження життя та здоров'я дітей і охорони праці співробітників дошкільного закладу, організацію роботи з надання додаткових освітніх послуг, зарахування дітей до дошкільного навчального закладу, організацію діловодства тощо.

Добираючи матеріал для управлінських ситуацій, ми виходили з цілей і завдань викладання інтегрованого курсу «Організація і управління в дошкільній освіті». Нами було використано досвід роботи вихователів-методистів і директорів (завідувачів) дошкільних навчальних закладів, широко представлений у посібниках та психолого-педагогічних періодичних виданнях «Вихователь-методист дошкільного закладу», «Практика управління дошкільним закладом», «Медична сестра дошкільного закладу», «Дошкільняч» тощо. Низка завдань була нами складена на матеріалі особистого практичного досвіду роботи на посаді вихователя, вихователя-методиста і директора (завідувача) ДНЗ, а також методиста з дошкільної освіти РНМЦ.

До управлінських ситуацій ми пропонуємо студентам найрізноманітніші запитання: в одному випадку вони потребують аналізу управлінської ситуації, в іншому – аналізу-порівняння і вибору більш ефективного методу чи прийому роботи з кадрами, співпраці з батьками. Більшість запитань вимагають відтворення деяких статей опрацьованих раніше нормативно-правових документів, розкриття причин якогось конкретного прояву у поведінці співробітників, запитань батьків вихованців ДНЗ, аргументації відповіді. Найбільше подобаються студентам запитання на кшталт: «Як би Ви вчинили у такій ситуації на посаді вихователя-методиста ДНЗ?», «Яку відповідь мамі дитини дали б Ви, обіймаючи посаду директора (завідувача) дошкільного закладу?» тощо. Побачивши таке запитання, вони розуміють серйозність і відповідальність опанування секретів управлінської діяльності, усвідомлюючи, що це – не просто гра в управління, віддалена від життя, а власне «живі» управлінські ситуації.

Ми не даємо студентам готових рецептів і відповідей з того чи іншого питання управлінської діяльності. Пропоновані управлінські ситуації будять творчу думку студентів, змушують їх знайти, залежно від різних умов, можливі варіанти вирішення того чи іншого питання, виховують гнучкість і винахідливість – необхідні якості для управлінської діяльності. Розроблені нами управлінські ситуації різної складності, що дає змогу викладачу диференційовано будувати співпрацю зі студентами.

Використання управлінських ситуацій в курсі «Організація і управління в дошкільній освіті» робить його більш життєвим, вчить майбутніх організаторів дошкільної освіти вдумливо ставитись до оцінки кожного прийому і методу та помічати нове. Розв'язуючи завдання, студенти вправляються в прийомах аналізу, в правильній оцінці ситуації, що виникла, у виборі форм і методів управлінської реакції на неї. Для прикладу наводимо кілька з них:

1. Проаналізуйте вказівку музичного керівника:

«Діти старшої групи збираються на першу прогулянку. У роздягальню заходить музичний керівник і називає імена дітей, яким потрібно раніше повернутись з прогулянки і прийти на репетицію до музичної зали, адже за тиждень буде святковий ранок. Засмучені діти висловили своє незадоволення фразою: «Знову репетиція?»»

Поясніть правомірність дій музичного керівника ДНЗ. Як вчинили б Ви, обіймаючи посаду директора (завідувача) ДНЗ, почувши таку вказівку?

2. Проаналізуйте звернення батька дитини до директора (завідувача) ДНЗ:

«- Не можу зрозуміти, чи годують дітей в цьому садочку? Як тільки мій син приходить ввечері додому, одразу біжить на кухню і просить їсти. Я плачу по квитанціям регулярно і немалі суми. Куди діваються ці гроші? Можливо мені доплачувати няні, щоб вона насипала йому у тарілку більше, ніж іншим дітям?»»

Яку відповідь на місці директора (завідувача) ДНЗ дали б Ви батькові дитини? Розкрийте зміст діяльності директора (завідувача) щодо забезпечення збалансованого харчування дітей в дошкільному навчальному закладі.

3. Проаналізуйте звернення педагога до директора (завідувача) ДНЗ:

« - Я згоден співпрацювати з вашим дитячим садком і навчати дітей грі у шахи. Але я дуже зайнятий за основним місцем роботи, у школі та в сусідньому садочку.

Якщо ви хочете, щоб спеціаліст такого високого рівня, як я, у вас працював, прошу розклад занять скласти так, щоб заняття з дітьми були лише з 11.00.до 12.00. або з 14.00.до 15.00. На інший режим роботи я не погоджусь».

Поясніть правомірність вимог цього педагога. Розкрийте особливості організації роботи щодо надання додаткових освітніх послуг в дошкільному навчальному закладі. Обґрунтуйте свою відповідь.

Методика використання управлінських ситуацій в курсі «Організація і управління в дошкільній освіті» різноманітна. Їх можна використовувати в лекціях, на семінарських заняттях, іспитах тощо. Постановка завдання за змістом матеріалу перед студентами під час традиційної лекції (або використанні технології «перевернутого класу») дає можливість перевірити розуміння студентами різних теоретичних положень, статей нормативно-правових документів. У цих випадках управлінські ситуації стають зручним способом для встановлення зворотного зв'язку і водночас підвищують інтерес до курсу, який викладається, допомагають пов'язати теорію з практикою.

В процесі опрацювання інтегрованого курсу «Організація і управління в дошкільній освіті» ми намагаємось продемонструвати студентам роль теоретичних знань, опанування нормативно-правовими документами у становленні майстерності організатора дошкільної освіти. У цьому допомагають управлінські ситуації, в яких представлені різні сторони діяльності вихователя-методиста і директора (завідувача) дошкільного навчального закладу. З цією метою ми використовуємо такий прийом, коли одна і та ж ситуація розв'язується студентами двічі: перед вивченням відповідної теми і після її вивчення. Попереднє розв'язання управлінської ситуації підвищує у студентів інтерес до теми, а також мотивацію шукати в нормативно-правових документах і теоретичних положеннях підтвердження правильності своїх міркувань. Якщо ж управлінська ситуація використовується викладачем після прослуханої теми, то тим самим студенти переконуються у необхідності опанування нормативно-правовими документами і теоретичними положеннями для правильного виходу у складній управлінській ситуації.

Більш широко використовуємо управлінські ситуації на семінарських заняттях. Найбільш ефективною нам вбачається робота студентів підгрупами по 4-5 осіб із запропонованою ним управлінською ситуацією. Після обдумування студенти висловлюють свої міркування, дають оцінку управлінській ситуації, використаним методам і прийомам, розкривають мотиви поведінки працівників ДНЗ, звернень батьків вихованців тощо, визначають лінію дії директора (завідувача) та вихователя-методиста ДНЗ, шукають обґрунтування своєї відповіді у положеннях нормативно-правових документів.

Наше завдання – довести до усвідомлення студентами і переконати їх на прикладах у тому, що будь-яка управлінська ситуація може і повинна бути правильно вирішена за умови, якщо до її аналізу підходити з погляду дотримання інтересів і прав дитини у відповідності з нормативно-правовими документами. Власне вирішення управлінських ситуацій допомагає студентам усвідомити особливості управлінської діяльності і вправляє у подоланні труднощів на шляху професійного становлення майбутнього організатора дошкільної освіти.

Аналізуючи рекомендації розробників проекту «Рівний доступ до якісної освіти» з дослідження механізмів запровадження компетентнісного та діяльнісного підходів в систему освіти України, можна зробити висновок, що європейський вибір України позначається на її прагненні подолати бар'єри у вітчизняній і європейській освітніх системах, наблизитись до продуктивних надбань у цій галузі. Найвдаліші приклади реформування освіти в цих країнах пов'язуються з підготовкою компетентного випускника вищого навчального закладу, готового до особистісної і соціальної реалізації в умовах посилення конкурентності знань, цінностей, якості робочої сили на світових ринках праці.

Орієнтацією на компетентність та діяльнісний підхід підведено своєрідну риску під знаннєвою моделлю освіти. Серед причин, які викликали кризу традиційної системи називають надлишковість знань, їх розірваність, слабкий зв'язок із дійсністю, потребами практики, невміння застосовувати набуті знання у власній професійній і практичній діяльності. Компетентнісний і діяльнісний підходи дозволяють подолати ці складнощі, посилити результативний компонент освіти, наповнити мету, зміст, процес, мотивацію, результати, реалістичним смислом. Ці підходи передбачають не лише і не стільки конкретну обізнаність чи поінформованість у тій чи іншій сфері, професії чи виді діяльності, але й здатність успішно розв'язувати складні проблеми, що виникають у процесі пізнання світу, побудові взаємин з іншими людьми, або під час використання нових технологій чи виконання певних соціальних ролей.

Народна мудрість стверджує, що час – найоб'єктивніший суддя. Перші захоплення і критичність суджень щодо необхідності використання компетентнісного і діяльнісного підходів у підготовці організаторів дошкільної освіти звільнили місце всебічному аналізу. Лише аналіз, ретельне обміркування, наукове обґрунтування дадуть можливість робити певні висновки, на основі чого можна робити вибір. А під силу це буде зробити лише педагогам, готовим до самоосвіти та до змін.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: [монографія] / Г.В. Беленька. – К.: Світич, 2006. – 304 с.
- 2.Вашенко Л.М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: [монографія] / Л.М. Вашенко. – К.: Тираж, 2005. – 380 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К: Ірпін': ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень; Акад. пед. наук України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб / М.М. Фіцула. – К.: «Академвидав», 2006. – 352 с.

REFERENCES

1. Byelyen'ka H.V. Vychovatel' ditey doshkil'noho viku: stanovlennya fakhivtsya v umovakh navchannya: [monohrafiya] / H.V. Byelyen'ka. – K.: Svitych, 2006. – 304 s.
2. Vashchenko L.M. Upravlinnya innovatsiynymy protsesamy v zahal'niy seredniy osviti rehionu: [monohrafiya] / L.M. Vashchenko. – K.: Tyrazh, 2005. – 380 s.
3. Velykyy tлумachnyy slovyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy (z dod. i dopov.) / uklad. i holov. red. V.T. Busel. – K: Irpin': VTF «Perun», 2005. – 1728 s.
4. Entsyklopediya osvity / hol. red.V.H. Kremen'; Akad. ped. Nauk Ukrayiny. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
5. Fitsula M.M. Pedagogika vyshchoyi shkoly: navch. posib. / M.M. Fitsula. – K.: «Akademydav», 2006. – 352s.

Е.В. КОВАЛЕНКО. УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ СИТУАЦИИ КАК СРЕДСТВО ПОДГОТОВКИ ОРГАНИЗАТОРОВ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Исследована дефинитивная характеристика основных понятий при помощи энциклопедических и толковых словарей, справочников. На основе изучения и анализа научных психолого-педагогических исследований представлены требования к подготовке педагога дошкольного учреждениями организатора дошкольного образования, в частности. Выделены управленческие ситуации как средство подготовки организаторов дошкольного образования к профессиональной деятельности и формирования их правовой компетентности. Очерчена актуальность исследуемой проблемы с позиции развития и улучшения образования в Украине.

Ключевые слова: организаторы дошкольного образования, подготовка к деятельности, профессиональная деятельность, управленческие ситуации.

O.V. KOVALENKO. ADMINISTRATIVE SITUATION AS AGENT TRAINING ORGANIZERS PRESCHOOLE EDUCATION TO THE PROFESSION

Investigated definitely characteristics of the main concepts with encyclopedic and explanatory dictionaries, reference books. Based on the study and analysis of scientific psychological and pedagogical research presents the requirements for the training of the teacher of the preschool and organizer of preschool education in particular. Dedicated managements it uations as a means of training the organizers of preschool education to professional activity and the formation of the in legal competence. Itemphasizes the relevance of the research problem due to the development of education in Ukraine.

Key words: organizes of pre-school education, preparation for activities, professional activity, management of the situation.

Рекомендовано до друку.
Д-р. пед. наук, проф. Ю.В. Пелех.
Одержано редакцією 31.05.2017 р.